

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Hangulatos politika.

Marxnak a nemzetközi szociálisták atyamesterének ama kegyetlen mondása, hogy a történelemben minden fontosabb esemény kétszer játszódik le és pedig először mint tragédia, másodsor mint komédia, ha nem is a jelzett alapon és szó szerinti értelemben, de a Justh-párt működését tekintve majdnem valóra vált.

Először megbontotta a nemzeti irány megerősítésére alakult koalíciót; most pedig szövetségre lépett azokkal a nemzetközi szociálistákkal, kik nyíltan támadnak hazá, vallás, család, tulajdon és egyáltalán minden ellen, mi a hazafi és keresztény társadalom filléreit képezik.

A nemzetközi szociálisták csatlakozását bejelentő kongresszusi határozatra hozott válaszában a Justh-párt ugyanis kimondta, hogy a maga részéről örömmel vesz minden támogatást, mely a párt régi programját képező általános, egyenlő és titkos választójogért folytatott küzdelemben akár a parlamentben, akár a parlamenten kívül részére nyújtatik; kijelenti azt is, hogy kész minden pártállású képviselővel a parlamentben együtt-

tes akcióra is vállalkozni, mert a párt célja az, hogy ennek a reformnak mielőbb való megvalósítását biztosítsa, annak ki-játszását és elodázását pedig megakadályozza. A párt egyedül az általános és egyenlő választójog megalkotásától és a titkos szavazás behozatalától, várja alkotmányos életünk tisztaságának helyreállítását, a nemzeti állam kiépítését és a nemzeti uralomnak az országban való biztosítását ezuttal is föntartva a maga programját és a maga pártállását minden téren a maga egészében.

Konstatálnunk illik, hogy ez a választaktikai szempontból véve az eddigi nagy kiszólások után eléggé óvatos és körültekintő ugyan, de arról is meggyőzhet bárkit, hogy e pártban a politika csak hangulat, mert a kik a nemzeti állam kiépítésére, a nemzeti uralomnak az országban való biztosítására azokkal kötnek fegyverszövetséget, kik mindezek ellenségei; akik felforgató eszmék kivételére még az ördöggel is cimboraságra lépnek, az ily hazafias politikustokat ezek után ami nehéz és bonyolult viszonyaink között komolyan venni alig lehet.

Ez a chemiai elegyítés, összetétel a

pártra nézve tetszetős lehet ugyan, de a kozmopolita áramlattól ment szinmagyarrá nézve nem.

Az életben, politikában soha sem kell és nem is lehet éles választóvonalakat fölláttatni, mert itt is, ott is a legliberálisabb politikus is kénytelen néha egyik-másik téren konzervatizmusba csapni át és viszont; de a hazafiasság a hazaiatlansággal, mint frigy társ nem találkozhat, azzal karöltve egy uton nem haladhat egy percig sem.

A szociálisták mégis elsején gyűléseket tartanak, amelyeken már fegyverszövetségesként a Justh-párt is részt vesz.

S így a mi vasutunk Justhék felé nem vihet.

Udvardy József.

Elmaradt közös tanácskozások.

Bécsből jelentik: A ma délután 4 órára tervezett közös tanácskozás, az osztrák miniszterek részéről támasztott akadályok miatt elmaradt. Az elmaradásból azonban semmiféle komolyabb következményekre nem lehet számítani, mert a késlekedés oka a túlnagy anyaghalmoz volt. A tanácskozás holnap délelőtt lesz meg, amikor végleges döntés lesz.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Halottak futása

Brevannes kapitány naplótöredéke.

Tombuktu Reggeli öt óra. A Sankorémóse micaretján a muezzin az első imát mondja el: La illah, la illah Mohamed ras ul Allah! A nagy, holdtényes csendben a hangja elhalkul, majd erősebbé válik, aztán kiált, mintha elfújta volna valaki. Néhány spahi otthagya a sirt, s a pirkadó kelet felé fordulva, letérdel. Vajjon hányan térnek vissza közülök élve? Lóra!

... Agmar kutjánál megállítom a regimentet, hogy az emberek megtölthessék a vízeződönöket és kiegészítsék a vízkészletüket. A hőség fulasztó. Délben kénytelen vagyok két vadászcsapatot visszaküldeni. Egészen tönkrementek a kimerültségtől. A vízkészlet fogy. A menetelés egyre nehezebbé válik. Két óraker kénytelen vagyok a lovasságot előre küldeni, s találkát adok neki Berabisban, ahol vizet és vezetőket kell kapunk. Öt óraker megérkezünk ide, de a gyalogság teljesen ki van merülve. Perrin és Blaavier hadnagyok jelentik, hogy a berabisbeliek nem mernek a Nigerrhez menni és tegnap este óta vízhiányban szenvednek. Táborot ütünk. Éjszaka egy vadász deli-

rálni kezd, mire megköttem, s a csillagokra néz és kiabál. Messziről egy prédára leső oroszlan rekedt hörgését hallani.

December 1. Hajnalban a regimentet a folyóhoz vezetem. Utközben szemügyre veszem a tevéket. Ők fogják vinni a vízkészletet. Tizkor este visszaérkezünk s ismét táborot ütünk. Jelenük, hogy néhány nomád összecsapott napközben Oulad Jeriben egy frakció francia katonasággal. Ezek az utóbbiak a Bayu-Kru nevet viselő központból igyekeztek érrefelé.

December 2. Háromkor reggel felkerekedünk. Vezetőink elől haladnak s a hadoszlop a nyugat-törzsek hadiszállása felé veszi irányt. Elhagyatott duarokon haladunk keresztül. A Kuntahk rémülten menekültek jöttünk hírére.

Kissé megpihentünk. Néhány perccel előbb ötven asszonyi hullát látunk, mindannyi mór s a torkuk el volt vágva. Egy vezető megmagyarázta, hogy ezek az asszonyok az ouladjerirek foglyai voltak s azért ölték meg őket, mert vízhiányban szenvedtek s már nem bírták tovább a szomjúságot.

Majd újra elkezdődik a haladás, de lassan, és némán. Egyszerre a spahik ellenséget jelentenek nekem. Egy ébhartista csoport menedékhelyt fedezték fel. Ötszázan lehetnek körülbelül. Közeledésünkre harci damba kezdenek. Hirtelen terepvizsgálatot eszközölök s bejárom, hogy csak észak felől lehet rájuk támadni. Következéské-

pen parancsot adok Marval kapitánynak, hogy katonáival forduló mozdulatot tegyen, széles alapon. Ezalatt a spahik sortűzet adnak.

Hosszu, elkeseredett harc után, alkonyatra a háromszínű zászló lebegett Bayu-Kru legmagasabb ormán. Az ellenség kelet felé menekült. Vesztésünkhöz viz spahi és tizenöt vadász. Perrin hadnagy szívébe kapott golyót és holtan rogyott össze. Látva, hogy hiába üldöznék a tuaregeket, Brevannes kapitány egyórai pihenőt engedélyezett katonáinak. Ez idő alatt felszedték a halottakat és a sebesülteket. Az éj leszállott. A homokon a lámpák fénye vörös foltokban tört meg a kiömlött vére.

Attól tartottunk, hogy az ouladjerirek megerősödvé visszatérnek. Minden áron olyan állást kellett keresnünk, ahol viz van s vízkészletet szerezni be.

Brevannes kapitány először is megparancsolta, hogy a halott spahikat a tevékre kössék, a vadászokat pedig a berabisbeliek hordágyakon viszik el. A spahik holttestét aztán egyenként beültették a tuaregek nyergére, mintha élénék, odakötötték azokat, karabinjukat hátukra akasztották s kardjukat a karbussra.

Kilenc óraker a hadoszlop Ernessy felé indult, a halottakkal megterhelt tevéket hátul hagyták öt lovaskatona kíséretével.

Tavaszi és nyári cipőkülönlegességek

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 26.

Berzeviczy Albert elnök egynegyed 11 óra után nyitja meg az ülést. Bemutatja Győrmegeye feliratát az egy gyermekrendszer ellen való védekezés ügyében.

Napirenden:

a földmivvelésügyi tárca

költségvetése.

Pajzs Gyula: Gazdaságunk elmaradottságait panasolja a többi államokéval szemben. Hivatkozik arra a különbségre, amelyek egyes termelés ágaink és a Németország termeléségi közt van. A nagybirtokosság gazdálkodása nem oly elmaradott nálunk, mint a kisbirtokosság gazdasága, nagyon elmaradt. Hiányzik a kisbirtokosság kellő szaktudása s ez nagy csapás, mert az ország gazdasági ereje a kisbirtokosságban és nem a nagybirtokosságban van. Gazdasági ismétlő iskolákra van szükség. Van ugyan körülbelül 2000 gazd. alsó iskola, ezek azonban egyáltalán nem felelnek meg céljuknak. Gazdasági főiskoláink sem állanak rendeltetésük színvonalán. Gazdasági egyetem felállítására szükséges, mert a helyes gazdasági oktatás megkívánja, hogy a gazdasághoz kapcsolódó rokon tudományokat is elsajátítsák. Bortermelésünk fokozására el kell törölni a boripar adót. Borfogyasztás terén Magyarország utolsó helyen van az európai államok sorában, szeszfogyasztás tekintetében azonban első helyen vagyunk, a denaturált szesz használata éppenséggel magyar specialitás. A költségvetést nem fogadja el.

Turkovits Vladimir dr (horvát) magyar nyelven a költségvetésnek a horvátokat illető

részével foglalkozik. A költségvetést elfogadja.

Szünet után

Förster Aurél a szövetkezetek üdvös tevékenysége és felvirágoztatásáról beszél. Sürgeti a szövetkezeti törvények reformját.

Jákó Géza elfogadja a javaslatot, mert a mai viszonyok között nem tudják teljesíteni az ország követelését.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A katonai büntető perrendtartás.

A magyar nyelv győzött.

Csak azt nem tudni, mi az ára?

A katonai perrendtartás ügyében a két kormány belejezte a tanácskozást s megegyezett a törvény szövegére nézve a legvitásabb pontban: a nyelvi kérdésben is.

Ez a megegyezés a magyar nyelv győzelmét jelenti. Mindössze egy szépséghiba esett rajta: az a vádlott, vagy tanu, aki osztrák állampolgár és tisztirangot visel és magyarul nem tud, németül hallgató ki, tehát a hadbíró németül teszi fel a kérdést és a válasz is németül adatik. A jegyzőkönyvezés és az ítélet nyelve ez esetben is magyar.

A megállapodások lényege a következő:

1. A magyar korona országainak egész területe a magyar igazságszolgáltatás területének

van elismerve s ennek folytán az igazságszolgáltatás felségjogának alkalmazása a hadsereg-nél is ugyanolyan jogfenhatóság alapján történik, mint a polgári bíraskodás terén.

2. Ebből kifolyólag a katonai igazságszolgáltatás nyelve épp úgy, mint a polgári igazságszolgáltatásé, a magyar.

3. A katonai igazságszolgáltatás minden fórumán magyar az igazságszolgáltatás nyelve. Tehát nemcsak az elsőfoku katonai törvényeszek tárgyalási nyelve, hanem a felelviteli és a Bécsben székelő legfőbb katonai ítélőszék ítélkezésének és hivatali ügyködésének nyelv-magyar állampolgárok ügyeiben szintén a magyar

4. A magyarul nem tudó katonai vádlottak, vagy a katonai vagy polgári tanuk, ha nem tudnak magyarul, tolmács útján hallgató ki, de vallomásokról magyarnyelvű jegyzőkönyv veendő fel.

5. Kivételnek csak abban az esetben van helye, ha az illető vádlott vagy tanu, aki nem tud magyarul, osztrák állampolgár és tisztirangot visel. Ilyen esetben a kihallgatás a hadsereg szolgálati nyelvén, vagyis németül történik. De a vallomás ebben az esetben is magyarul véteik fel a jegyzőkönyvbe és az ítélethirdetés is magyar nyelven történik.

6. Ha az osztrák állampolgársággal bíró katonatiszt érti a magyar nyelvet, illetve minősítvényi táblázatában fel van tüntetve, hogy tud magyarul, ebben az esetben a kihallgatás magyar nyelven történik.

A magyar kormánynak azt a követelését hogy az Auszriában állomásozó, magyar állampolgársággal bíró katonatisztek magyarul hallgattassanak ki, az osztrák kormány feltétlenül visszautasította, és nem támogatta a közös hadügyminiszter sem, mert az volt az álláspontja, hogy viszonyosságnak ebben az esetben azért nincs helye, mert a német nyelv a hadsereg szolgálati nyelve, amelyet minden katonatiszt tartozik tudni és amelynek érdekében akkor is lehet kivételt tenni, ha viszont a magyar állampolgár nyelv érdekében Auszriában nem tesznek kivételt, minthogy a magyar nyelvnek szolgálati nyelv jellege nincsen.

Kétségtelen dolog, hogy ennyit elérni a tízéves nemzeti kudarc után másfél évvel: éppen nem lekicsinyelendő eredmény. Csak arra vagyunk kíváncsiak, mi lesz ennek a vivmálynak az ára? Mert hogy a magyar nyelvnek ez a bevonulása a közös hadsereg intézményeibe nem történik ingyen, az bizonyos; sőt az is bizonyos, hogy az ára jó borsos lesz. Azt sem tudjuk, mennyit kapnak a horvátok a vivmányból. A mi derék testvéreink némák és mozdulatlanok voltak, míg a küzdelem tartott; de matematikai biztonsággal megállapítható, hogy az osztokodásnál ugyancsak fűgék lesznek: ők fogják tartani a legnagyobb zsákot.

Franz Toussaint.

Nyilvánvaló, hogy őket vették üldözöbe. Vörös mellényük élesen váit el a homok egyhanguságától s fegyverük csillogott a napsugarban. A menekülők azt hitték, hogy ez a patrouille csak egy nagy haderőt előz meg s eszeveszett futásba kezdtek. A spahis tevék egyre közelebb jöttek hozzájuk. A tuaregek rémülten nógatták barmaikat előre. Három mehara (teve) összeesett. A három oulad-jerir, a ki kelletlen-kénytelen leszállott rólu, látta, hogy a vörös mellényesek már rögtön utólerik. De a mint kardjukat kihúzták, hogy védjék magukat, a tevék örült vágatásban elnyargaltak mellettük s nem volt idejük észrevenni, hogy a hátukon ülő emberek halottak.

Igy tehát tegnap este óta szinte falta a távolságot ez a szomoru kis csapat. A tevéket ösztönük vezette s megtalálták a rezzuk nyomát. Oda igyekeztek hozzájuk.

Az a fantasztikus futtatás husz kilométeren át tartott, Mareb homokszirtjeitől Nat-el-Rid kutjáig. Itt, a menekülő tuaregek megálltak s elhatározták, hogy drágán adják el életüket. A halottak tevéi lihegve értek hozzájuk, de a golyózápor a földre terítette azokat. Látva, hogy a spahik nem mozdulnak a nyeregben, néhány tuareg felemelt lándzsával közeledett hozzájuk.

— La Allah! Hiszen ezek hidegek! — kiáltotta egyik, a ki hozzányult a halálhoz.

... Mindezt Tombuktuban beszélte el nekünk, egy hónappal később, egy disszidens oulad-jerir.

Körülbelül éjjel lehetett. Tizenhat órai menetelés és négy órai harc után a szudániak igen lassan haladtak.

Sötét fellegek, a homokdöcsér előjelei homályosították el a holdat. A sötétség teljes volt.

Egyszerre Bakary Taraoré brigadéros az előcsapatokhoz lovagolt s felkiáltott:

— A halottas tevék megszöktek!

Brévannes kapitány kétségbeesett mozdulatot tett kezével. De uralkodott magán, s sipját ajkához emelte. A csapat megállt. A brigadéros néhány szóban elmondta a történeteket s hozzátette:

— Nincs mód rá, hogy utólerjük őket!

Brévannes kapitány végigment a csapatok előtt s kiválogatta közülök azokat az embereket, akik kevésbé voltak fáradtak s a hiányzó tevék után küldte azokat. A laternák nem sokat használtak s helyül közel bizonyos távolságokban a kiszáradt mimózbakrokat gyújtották meg, hogy világítsanak. A puszta fényes lett.

Antilopok és számtalan sakál menekült ijedten, de a tevéknek nem bírtak nyomára akadni.

Brévannes kapitány leült a földre, a lova mellé, elfedte arcát kezével s a szegény Perrin hadnagyra gondolt, meg a többi kilenc halott spahira, akiket tevehátra kötöttek s akik holtan is folytatják az örült futamot a sivatagon keresztül... Háta mögött a vadászok hallgattak s néha-néha a sebesültek kiáltása szelte a levegőt, amint tikkadt ajakkal víz után siránkoztak.

Nepkeltek az egyre hátráló oulad-jerirek rémülten vettek észre tiz tevét, amelyen spahik ültek.

Április 8-án nyílt meg

Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Kitünő erdélyi

Fővárosi mintára, pazar eleganciával berendezve!

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Ujiráz.

Egy újonnan telepített magyar katolikus község.

A nagyváradi latin szertartású káptalan nem mindennapi beadványt intézett tegnap a vármegye közigazgatási bizottságához. A beadványban egy nagyszabású tervéről számol be a káptalan. A terv már közvetlenül a megvalósulás stádiumában van.

Arról van szó ugyanis, hogy a káptalan Biharvármegyében egy új községet fog létesíteni. Nem tanyákat fog összevonni, hanem a saját erejéből a saját áldozatkészségéből fog egy száz családos községet létesíteni.

Az új község létesítéséről tudósításunk a következő:

Biharvármegyének a múltban sokkal több községe volt, mint jelenleg. A községek egy része azonban különösen az Alföldön, nyomtalanul elűnt a föld színéről és csak a történelemből tudunk róluk, hogy léteztek. Ezek közé tartozott Iráz községe is, amelyből azonban a mai időkre semmi sem maradt fenn. Iráz községének helye káptalani birtokot képez. A közeli falvak lakóinak zöme református és csak elszórtan vannak közöttük katolikusok, akik a nagy távolság miatt bizony a templomba sem járhatnak. Ezen is segíteni akart, azért első sorban katolikusokat és magyarokat telepítenek az új községbe. A telepítésnél különben is az egyik fő irányelv, hogy egy vallásnak és egy nyelvet beszélők legyenek. A terv évek óta készült, mert hiszen egy község felépítése nagy feladat. A tervek most már annyira jutottak, hogy tegnap hivatalos formában a közigazgatási bizottság asztalára is került. A latin szertartású káptalan beadványában kijelenti, hogy Csókmó és Darussziget között egy új községet fog létesíteni, melyhez már megvan a miniszeri engedély is. Az új község neve Ujiráz lesz.

Az új községben 100 család kap házhelyet. Ez a 100 család már szerződötve is van és pedig Békésvármegyéből. A családok kivétel nélkül mind katolikusok. Az új község részére a káptalan 463 hold területet ad át. Ebben természetesen benne van a legelő illetőség és más belsőség is.

Egy-egy családnak 4 és fél hold terület jut. A földért minden család előre köteles fizetni 300 koronát, a többi 50 év leforgása alatt csekély kamatra.

A házakat maguk a telepések építik fel. A község közepén lesz a templom közelben az iskolával és plebániával. A lakosság neveléséről és lelki életéről a káptalan gondoskodik, így a templomot plebániát és iskolát ő maga építi fel, a lakosságnak csupán a tanítót kell fizetni, azonban ehhez igénybe veszik az államsegélyt is.

A lakosság foglalkoztatásáról szintén gondoskodik a káptalan. Az új község ugyanis csupa káptalani birtokba lévén beékelve, ott mindenkor fog találni magának munkát.

Tekintve pedig azt, hogy a Körözs a közelben folyik el nehogy a víz veszélyeztesse

a földeket a káptalan gátakat fog létesíteni.

A beadványban kéri a káptalan a közigazgatási bizottságot, hogy a község létesítése tárgyában szükséges hivatalos eljárást indítsa meg. Az új község ügye ma már annyira előrehaladt stádiumban van, hogy jövőre már teljesen kész lesz az új község.

Tulzsufoltság az ügyvédi pályán.

A budapesti ügyvédi kamara felterjesztést intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben kéri, figyelmeztesse a most érettségét tevő ifjúságot a jogi, különösen az ügyvédi pálya tulzsufoltságára. A felterjesztésből közöljük a következőket:

A ki közállapotainkat figyelemmel kíséri, megdöbbenne látja, hogy az utolsó évtizedekben indokolatlanul tödul a fiatalság a jogi pályára, saját kárára és a köz rovására.

A jogi pályák tulzsufoltságával, évtizedek óta foglalkozik egész jogász közvéleményünk, a napilapok, a szakajtó, a kormány, szóval mindenki, kinek szívében fekszik az ország kulturális fejlődése. A budapesti ügyvédi kamara, mint igazságügyi kérdésekben szakközeg, a törvény rendeleténél fogva hivatalosan van korszerű reformok életbe léptetése iránt véleményét nyilvánítani és javaslatokat tenni. Ezen kötelezettségéből kifolyólag fordul a vallás- és közoktatási miniszterhez és kéri, hogy a főigazgatók és az igazgatók útján az összes gimnáziumokban és reáliskolákban felvilágosítsanak az érettségi vizsga előtt álló tanulókat, hogy saját jól felfogott érdekükben ne lépjenek el oly mértékben a jogi pályát, mint ahogy ezt eddigelé tették.

Oktejtések helyett beszélnek az utolsó 10 évről statisztikai adatai. Az ügyvédek száma:

1899-ben — — 4744
1909-ben — — 6404

Az ügyvédjelölteké:

1899-ben — — 1929
1909-ben — — 4910

Az utolsó 10 évben tehát 35 százalékkal nőtt az ügyvédek száma és 155 százalékkal az ügyvédjelölteké.

Ugyanazon 10 év alatt bíró és ügyész volt:

1899-ben — — 2872
1909-ben — — 2915

Bírósági és ügyészségi fogalmazó-személyzet (joggyakornok, aljegyző, jegyző):

1899-ben — — 1348
1909-ben — — 1375

A bírák és bírói alkalmazottak száma tehát az utolsó 10 évben nem egészen 2 százalékkal nőtt. Ebből önként következik, hogy a jogi pályákra toluók legnagyobb része kénytelen az ügyvédi pályára lépni, illetve azon maradni.

Hangsúlyozandó, hogy a jogvégzettség elérése mindig nehezebbé tétetik. Már most szükségesnek látták a ma fennálló két alapvizsga mellé a 6. félév végére, illetve a 7. félév kezdetére beállítani a 3-ik alapvizsgát, a jogi tételes tárgyakból. A ma fennálló három évi joggyakorlati időt öt évre fogják meghosszabbítani a közel jövőben, még pedig akként, hogy ezen öt év közül két év az ügyvédi vizsga letétele utánra esik. E szerint az ügyvédi oklevél elnyerése után is a fiatal ügyvéd nem nyithat azonnal irodát, de kénytelen még két évig, vagy bíróságnál, vagy ügyvédnél gyakornokoskodni. Ezenfelül nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a tudori fok elérésétől fogva veszi kezdetét a joggyakorlati idő, mert sok oldalról követelik a reform ily

irányu keresztülvitelét. Bizonyosra vehető az is, hogy mihamar egységesített fog a bírák és ügyvédek kvalifikációja, minek az lesz a szükségszerű következménye, hogy lényegesen meglesz nehezítve a bírói pályára való lépés is, mert a bírójelöltektől is meg fogják kívánni a tudori fokot és az ügyvédi vizsga letételeit.

Egyrészt tehát minden oldalról nehezíteni akarják a jogi pályára való lépés előfeltételeit, másrészt az ügyvédi kereset folyton csökkenőben van, ami okszerű következménye annak, hogy a jogállapotok ma nálunk már sokkal konszolidáltabbak, mint voltak évtizedekkel ezelőtt. A magyar fiatalság ne tudjon csupán a jogi pályára, hanem szentelje erejét a gyakorlati jellegű technikus pályáknak is. E tekintetben a statisztika igen szomorú képet tüntet fel. — Az 1906—1907 ik tanévben a jogi főiskolákon 6135, a technikai főiskolákon csak 1300 hallgató volt beírva. Sokkal jobb az arány más országokban. Ausztriában ugyanazon időben a jogi főiskolákon 10 490, a technikai főiskolákon pedig 9434 hallgató volt. Ha ez a szaporulat a jogi pályán továbbra is így tart, a legközelebbi jövőben az ügyvédi karnak lehetetlen lesz megélnie és kötelességét a jogszolgáltatás és a társadalom terén teljesítenie.

Tavaszi ujdonságaim

CIPŐ, KALAP

és uri divatcikkekben megérkeztek

REICHARD áruháza

Püspöki konferencia.

Ma délelőtt tíz órakor konferenciára gyűltek össze a magyarországi latin és görög szertartású egyházmegyék főpásztorai a hercegprímás budai palotájában. Az értekezleten — mint a Katolikus Tudósító jelenti — a hercegprímás elnöklése alatt résztvettek: Csernoch János, Vályi János, báró Hornig Károly, Firczák Gyula, gróf Széchenyi Miklós, gróf Mailáth Gusztáv, Radu Demeter, Hosszu Vazul, Radnay Farkas, Párvi Sándor, Balás Lajos, Prohászka Ottokár, gróf Zichy Gyula, Borzemiszsa Tibor, Fischer-Colbrie Ágost, Várady L. Arpád, Glatzfelder Gyula, gróf Batthyány Vilmos megyés püspökök, Hajdu Tibor pannonhalmi főapát és Horvát István szombathelyi káptalani elnök.

A püspöki kar végleg elfogadta a katolikus népiskolák rendtartásának ügyét. A tanítóképezdek új képesítő-szabályzata felel a püspöki kar véglegesen az őszi konferencián fog határozni. Tárgyalták és elfogadták Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök javaslatát, a prostitúció megakadályozásáról és a gyermeklélek erkölcsi védelméről. Foglalkoztak a legutóbbi katolikus nagygyűlés határozataival, melyeket az országos katolikus szövetség terjesztett a püspöki kar elé. Örömmel üdvözölték a pályaudvari missziók szervezését és a keresztény munkásszervezetek szélesebb körökben való létesítését. A püspöki kar ajánlani

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer tér.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér :: Kishidőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tu ságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszerár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

fogja a lelkeskedő egyháznak a misszió-egyesületek egyházmegyéinkinti szervezését és a Katolikus Népszövetség erősítése és terjesztése körül való buzgókodását. Végül elfogadták a katolikus tanügyi tanács költségvetését.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Április 30. Erkel ünnepély a főgimnáziumban.

* **A tanácsnok választáshoz.** Tudvalevőleg a május havi városi közgyűlésen tölti be Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a *Darvassy* Lajos nyugalmába vonulásával megüresedett tanácsnoki állást. Bármiként döntson ez állás betöltésénél a közgyűlés, még egész sereg más állás is megüresedik ezen választás kapcsán s így igen sok tisztviselőt közelebről érint a tanácsnok választása. A *Darvassy* Lajos helyére *Eleméry* Ferenc és *Juricskay* Barnán kívül *Papolczy* Ferenc főpénztárnok is pályázik. Ha *Papolczy* lenne a tanácsnok, a pénztári és adóhivatali személyzet igen tekintélyes részének megnyílnék az alkalom az előmenetelre. Így pl. *Jablonszky* Emil adópénztárnoknak, aki már 30 évvel régebben szolgál, *Novák* János ellenőrnek, akinek 24 szolgálati éve van. Utánuk természetesen jönnek a számtisztek előnyösebb állásokba. Sérelemnek találják ezek, hogy már a múlt alkalommal is mellőzve lettek s a rendőrségtől választottak főpénztárnokot. Ennek a sérelemnek a reparálása lenne, ha most *Papolczy* Ferenc jutna be tanácsnoknak. A pénztári és adóhivatali személyzet mozgalmat indított ez irányban. Igen idomos körlevelet intéztek a törvényhatóság tagjaihoz, amelyben a legnagyobb tisztelettel emlékeznek meg a többi pályázókról s kifejtik sérelemeiket; egyben kérik, hogy igazságos mozgalmukat támogassák a városatyák.

* **A földművelésügyi miniszter közönete.** A földművelésügyi miniszter tegnap leiratot intézett az alispánhoz, akivel tudatja, hogy az 1910. évi gabonatermés eredményére vonatkozó adatok felterjesztése és az adatok kiigazítása körül kifejtett munkásságért minden közreműködőnek köszönetét és elismerését fejezi ki.

* **Érdekes előadás.** Az állami főreáliskola tornatermében vasárnap, 30-án kísérletekkel egybekapcsolt előadást tart dr. *Simonyi* Ernő főreáliskolai tanár. A tanulságos és élvezetes előadás témája a levegő- és gázok cseppfolyósítása lesz. Az előadó pompás kísérletekkel fogja kísérni előadását. Belépési díj személyenként 2 K. Előadás kezdete pont 11 órakor délelőtt. Jegyeket előre is lehet váltani *Sébő* Imre könyvkereskedésében.

* **A hivatalos lapból.** A m. kir. igazságügyminiszter *Székely* Dénes margittai kir. járásbírói irnokot az alsójárai kir. járásbírói bírósághoz helyezte át.

* **Csillagváltás.** A májusi nagy katonai előléptetéseket a hivatalos lap tegnapi száma hozza. A nagyváradiakat érdekeltek itt adjuk: a nagyvárad 4. honvéd gyalogezrednél *Miakits* Sándor, *Kovacs* Kálmán és *Orley* Artur főhadnagyokká, *Bakos* Gyula és *Halamasek* Rezső hadnagyokká léptek elő.

* **Egy honvédfőhadnagy előléptetése.** Dr. *Szilágyi* Lajos császári és királyi kamarás honvéd főhadnagyot a mai napon megjelent Rendeleti Közlönyvel a vezérkarhoz osztották

be és szolgálattételre az I-ső honvédkerületi parancsnoksághoz Budapestre rendelték be. A köztisztviselőben álló főhadnagy ezen kintüntetésének alapja a legnagyobb valószínűség szerint az, hogy a kerületi tiszti iskolának 1909—10 évfolyamát kiváló eredménnyel végezte. A szép kintüntetés a főhadnagy ismerősei körében nagy örömet keltett.

* **Markovits Manó szabadságon.** Markovits Manó, a margittai járás főszolgabírája tartalékos főhadnaggyá lépett elő. A főszolgabíró ezért az ideig, május 1-től kezdődőleg 3 havi szabadságra megy, amit mint főhadnagy, a katonaságnál fog eltölteni.

* **Sztarill János temetése.** A városi tisztikar régi, kiváló tagjának: *Sztarill* János árvaszéki ülnöknek temetése tegnap délelőtt ment végbe. A gyászház udvarát és a Schlauch-tér egyrészt elfoglalta a végtisztességre megjelent előkelő közönség. A rokonságon kívül jelen voltak *Hlatky* Endre főispán és *Rimlér* Károly polgármester vezetése alatt a városi tisztikar tagjai testületileg, továbbá *Wallner* Odön megyei főügyész, *Tóth* Imre, *Harmathy* Károly, *Millye* Gyula táblabírák, dr. *Pácz* Sándor, dr. *Vucskics* Gyula, *Schweiger* Ede, *Ferdényi* Olivér, *Kelen* Béla, *Papp* Imre, *Láng* József, *Bodnár* János, *Steier* J., *Hann* Lajos, *Madarász* Gyula, *Beleznay* Antal, *Poyvár* János, dr. *Sarkadi* Lajos, *Szeszich* Elek, *Szűcs* Izsó, *Buzási* József, *Szemes* Imre, *Karger* Sándor, *Weiterschütz* János, *Stark* Gyula, *Balázsovich* Rezső, *Czeplédy* Jenő, *Andriska* Károly, *Peller* Ferenc, *Piander* Sámuel, dr. *Molnár* Imre, dr. *Altmann* Jakab, *Papp* György, *Nagy* Márton, *Rimanóczy* Béla, *Tátray* Sándor, *Köblös* Ferenc stb. A ravatalt elborították a szebbnél-szebb koszorúk, köztük Nagyvárad város piros-fehér-kék szalagos remek koszorúja. A gyászszertartást *Imrik* S. Zoltán plébános végezte segédlettel. A beszentelés után megindult az impozáns gyászmenet az olasz plébánia templomba, hol requiem volt az elhunyt derék férfiu lelkiüdvéért. A gyászmenet élén egy szakasz díszbe öltözött rendőr haladt, *Becsey* Ignác őrmester vezénylete alatt. A gyászmenetet hosszú kocsisor zárta be. A díszes temetést *Weisslovits* Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Miért kell a járda?** Magyarok köz-ség képviselőtestülete elhatározta, hogy járdát fog készíteni, mert a jelenlegi állapotok mellett esős időben lehetetlen a közlekedés. Érdekes, hogy amikor a képviselőtestület tárgyalta az ügyet, az előadó fejtegette, hogy tulajdonképpen az új járda nem fog adó többletet okozni, mert ez által megtakarításokat érnek el és pedig a lábballinél. Nem lesz nagy sár és nem kell annyi csizmát csináltatni. Természetesen megszavazták a járdát. A határozat ellen tegnap felebbezést adtak be a vármegyéhez.

* **Ha'os ostorcsapás.** Dr. *Ertler* Mór halottkém bejelentette, hogy tegnap reggelre virradó éjjel *Schvarcz* Albert 13 éves kereskedő inas gyanus körülmények között elhunyt. A hullán külérőszak nyomát konstatálni nem lehetett, azonban valószínű, hogy a fiu valami ütés folytán előállott agyarázkódásban halt el. A rendőrség a nyomozást megindította s ennek során a következők voltak megállapíthatók: A folyó hó 27 én délelőtt 10 óra tájban a Pável-utca 25. számú ház előtt szóváltásba keveredett a nikkeli tejjazdaság első számú kocsiájával levő 16—17 éves tejjahordó fiuval. Szóváltásból verekedés lett, ami közben a tejes fiu ostonnyel *Schvarcz* Albert kereskedő-tanoncot

fejbe ütötte. A fiu többször fejéhez kapott és azt tapogatta. Tegnap délben fél 12 óra tájban egy ismeretlen uriember bevezette *Schvarcz* Albertet az Aranyi-féle Rákóczi-utcai cipőkereskedésbe, mondván, hogy a fiu a Széchenyi előtt rosszul lett s elesett. *Schvarcz* Albert azt a hatást tette az üzletben levő alkalmazottakra, hogy ittás, s ezért kivitték az udvarra friss levegőre, de mikor ott sem jött magához elküldték atyjáért, aki cipész mester. *Schvarcz* Herman haza vitte a fiát. A fiu anélkül, hogy eszméletre tért volna, tegnap éjjel 12 órakor meghalt. *Schvarcz* Albert hulláját kiszállították a hullaházba s a kir. ügyészség törvényszéki orvosi boncolást indítványozott. A rendőrség pedig megkereste a biharpüspöki-csendőrőrsöt a gyanúsított suhanc kézrekerítése céljából.

* **Halálozás.** Csikmindszenti dr. *Tamási* István m. kir. honvédfőtörzsorvost, aki régebben hosszabb ideig Nagyváradon állomásozott, súlyos csapás érte: felesége szül. *Ferenczy* Vilma f. hó 23-án életének 40-ik évében Abbáziában elhunyt. A megboldogult hamvait Tordaturra szállították s ott helyezték tegnap a családi sírboltban örök nyugalomra.

* **Ongyilkos lett az anyja sirján.** Nagybjom községben tegnap délután *Kurtán* Károly 23 éves odaváló parasztlégény, anyjának sirján forgópisztolyával föbelőtte magát. A fiatal embert buskomor kedélyállapota vitte minden valószínűség szerint a végzetes tetterre.

* **Holttest a kutban.** Geszt község lakosságát borzalmas eset tartja izgalomban. Tegnap reggel *Balogh* László, odaváló 75 éves parasztagdát a kutban halva találták. Mikor kihúzták, még nagyobb meglepetés következett. Az öregembernek a nyaka el volt vágva. Az ügyészséget értesítették az esetről.

* **Ötvenfilléreses veretése.** Hosszabb idő óta képezi szóbeszéd tárgyát, hogy a magyar és osztrák-kormány megállapodott új váltópénzek veretése tárgyában. Az új váltópénzre nagy szükség van, mert a jelenleg forgalomban levő 106 millió koronányi váltópénz nem elégséges, mert még ebből a 106 millió koronából 26 millió koronát bronzpénz képvisel s csak 80 millió a nikkelpénz összessége. A forgalom érdeke az új váltópénz veretése s ezért aktuális most az öt és ötvenfilléres nikkelpénz veretése. A koronaérték állandó használatát is igyekszik előmozdítani az új váltópénzek forgalomba hozatala. Az osztrák kereskedelmi kamara most foglalkozott az új nikkelpénzek kérdésével s olyan álláspontra helyezkedett, hogy helyesli a váltópénzek szaporítását s az öt- és ötvenfilléreses veretését.

* **Hatvan gyermek halála.** Megdöbbentő az a gyermekhalandóság, mely Bihar-megyét a folyó évben érte. Tegnap *Vaskóh-*asszód községéből terjesztette be a főszolgabíró az öt napos járványkimutatást. A kimutatás szerint ujabban 7 megbetegülés fordult elő. A járvány tartama alatt 176 volt a megbetegedések száma. Ebből elhalt 60 gyermek. A járvány különben már szűnőfélben van.

* **48-as tizedes özvegye.** A belügyminiszter tegnap értesítette az alispánt, hogy özv. *Tömpe* Károlyné margittai honvédtizedes özvegye részére 144 korona évi nyugdíjat állapított meg. A nyugdíj májustól érvényes.

* **Elkobzott fegyverek.** *Feketebátor* és *Feketetöl* községében a járási főszolgabíró nagy takarítást rendeztetett és tekintettel a két község megingott közbiztonsági állapotára az összes engedély nélküli fegyvereket elkoboztatja. A főszolgabírói rendelet ellen *Zsiga* János tiltakozott és az alispánhoz tett panaszt, ahol kérte fegyvere visszaadását. A főszolgabíró tegnap tette meg erre vonatkozólag véleményét. Eszerint a fegyver kiadását egyáltalán nem

véleményezi, mert épen Zsiga János megbízhatatlan ember, aki különösen a múlt évi mozgalmak alatt nagyon is veszedelmes embereknek bizonyult.

* **Baithazár mester.** Egy rendkívüli ügyes, bámulatos technikájú mester szórakoztatja ma este a Vigadóban a nagyváradai publikumot. A közönséges, rossz kabátú művészek művészetén felül álló, meggyerő intelligenciájú ember, aki nem olcsóságokkal, százsor látott vagy hallott hibetlenséggel lép pódiumra, hanem szinte művészi ízéssel, a fokozott és finomabb igényeknek megfelelően összeválogatott programmal szórakoztat. Költséget nem kímélve, elegánsan, diszesen összeállított színpadon tartja előadásait, melyek folyton változatos és ujszerű megdöbbentő bámulatra ragadják a nézőt. Pazar kiállításal, remek tempóban folyik le minden szám és egy este elég volt arra, hogy a mester legnagyobb népszerűsége tegyen szert. Számai eredetiek, szellemesek és meglepők. Művészetének arányai magasan túlmelegednek az átlagos szemfényvesztők ügyességén. Remek speciálja a számozott oszlóppal való produkció; aztán a csodás rózsafakadás, Aladin csodalámpája, Tell Vilmos mesterlövése. Ma és holnap este tart még előadást a szimpatikus mester. Előadását pont fél 9 órakor kezdi. Vasárnapi előadására új produkciókat tartogat a mester.

* **Körözött segédjegyző.** Az aradi törvényszék elnöke tegnap átiratokat küldött Biharvármegye alispánjának, hogy a megye területén egy *Smidt* Dezső nevű segédjegyzőt kerestessen és feltalálás esetén ellene a megfelelő eljárást fogantassa. A segédjegyző ugyanis személyes szabadság megsértése és magánlaksértés miatt el lett ítélve és a büntetés kitöltése elől menekült Biharba, ahonnan vissza fogják szállítani az illetékes törvényszékhez.

* **Feminista előadás Nagyváradon.** Nem tudjuk, hogy vagyunk vele, de mi inkább szórakozást látunk az egész mozgalomban, amit ezek a tisztességes multu és évű hölgyek indítottak. Erdemesnek határozottan nem érdekesek, mert ahhoz már nem fiatalok. S az eszmé — sajnos — nem elég erős arra, hogy fatalitson! Azok a kedves bakfisok pedig, akik élénkítik, színezik a termet ilyenkor, a lehető legnagyobb parázissággal használják ki az alkalmat arra, hogy megmutassák, hogy ők még igen is tudnak pirulni. A férfiak okos és higgadt kisebbsége azonban, akik erős fejűek, akiknek hatalom, pénz és erő áll rendelkezésükre: azok csak azt a szép esztétikai igazságot látják felfordulva, hogy a nő és gyermek nem lehet humoros! Mert ime az angol szüfrazettek komikusok, azonban a mi magyar feministáinkra a felsőbb, értékesebb fokot: a humort még nem merjük jó lélekkel ráhuzni. Még egy kicsit több szenvedés hölgyeim, több kikapás, türés és megalázás: aztán egész pompás nőhumora lesz a magyarnak. Mert a humort csak sok élettapasztalat után lehet megszerezni. Mi tehát, ha még csak szórakozást, egy unalmas délután elütését is akarjuk ma, akkor is joggal és méltán elvárhatjuk Bedy *Schwimmer* Rózsa öngyógyító, hogy szellemes és kellemes szórakoztató legyen. Ennek reményében várjuk előadását. A modern ifjuság új ideáljairól. Az előadás különben este fél 6 órakor lesz az Iparkamara nagytermében. Belépő díj 20 fillér.

* **Rendőri hírek.** Fekete Lajos lakatos bejelentette, hogy a Bémer-tér 2. sz. a. n. ú. helyéből ismeretlen tettes egy 24 korona értékű szabályozható benzin forrasztó lámpáját ellopta. — Délután Kiss Károly fogatát hajó St. fan Mihály kocsi, miután a lovak megbokrosodva elragadtak, kocsijáról leesett s fáján könnyebb sérülést szenvedett. — Vécsei Dezsőné bejelentette, hogy Városliget u. 7. sz. a. lakásáról 20 kor. értékű teveszőr pokrócát ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség a nyomozást megindította.

Double-kelme ujdonságok FLEGMAN cégnél, Bémer-tér.

128

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesítem a mi nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárulom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezeése, nickelzése, butorvasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető úri közönséggel, hogy

a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol úri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4 sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x **A mindenről gondolkodó természetnek** bámulatos gyógyereje érvényesül ezen Schmidthauer-féle keserűvízben, mely a leghivatottabb természetszerű és ártalmatlan gyógyítója az emberi szervezet belső bajainak u. m.: székrekedés és abból eredő étvágyhiány, gyomor-felfúvódás, aranyér és vérbőség, eddig semmiféle művilleg készült szerek által utól nem ért gyógyhatású, mint ivókúra hosszabb használatra elkövetés, szív elhajtásodás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj- és lépdegánatnál stb. Kapható minden jobb ásványvízelárusító helyen. Utasítás mellékelve. Főszéküldés a forrástulajdonos Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban. Az összetévesztések elkerülése végett határozottan Schmidthauer Igmándi keserűvíze kérendő. 44

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én áthelyezi
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi ut 5. sz. Veiszloviis
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

x Néhai főtisztelendő **Makutz Ernő**
theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-
árusítom. Bankó Artur könyvkereskedő Rákóczi-
ut 10

Költözők figyelmébe!

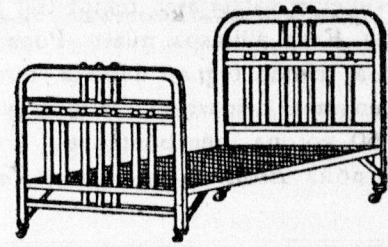
Ha venni akarunk!

Szönyeget függőnyt ágyterítőt, — menjünk

RADÓ és KERTÉSZ

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám, hol
junius 1-ig feltűnő olcsón lesznek elárulitva.
Napernyők, pongyolák, grenadinok, angol zefírek-
ben nagy occassió!

Vas és rezbutor

gyári raktári

Szekrényágy 3 matracca 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 5 korona

Gyerme kágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Babuska. (Horváth Mici fellépte.)
Vasárnap d. u.: Boszorkányvár, este: Luxemburg grófja, (Széll Gitta vendégfellépte.)

Horváth Mici bemutatkozója. Ma este a legelfogultabb színházlátogató és a legfelelősebb kritikus is bizvást elvethet magától minden könyörületet, minden emnézést kezdő és működő hibák iránt. Horváth Mici nem szorul emnézésre, nem kívánja tudatni a közönségével, hogy először lépett a világot jelenő deszkákra, nézzék úgy, miát kész művésznő, aki a biztos diadal fényében követeli a tapsot, elismerést a művészetének. — A babuska csak Nagyváradon részesült abban a kitüntetésben, hogy új start ad a színi világnak, ezt a kedves fiatal urileányt, aki, mikor festett falak közé lép, bizonyára magánál hordja a primadonának ritkán nyíló varázs csokrát. Sok taps, sok tetzés, sok ünneplés virágoztatja ki ezt a csokrot a mai szombatestén.

IRODALOM.

A Magyar Gazdák Szemléjének áprilisi füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: *Bernát István*: Kereszténység és haladás. *Buday Barna*: A Pool szerződés és a kivándorlás. *Agrárius*: A szociális-ták agrárprogramja. *Sebess Dénes*: A kötött birtok és a földbérlet társulatok. *Szilárd Ferenc*: A középosztály kérdései. *Gyulay Károly*: Falu nemes monográfia Különfélék. A kitűnően szerkesztett folyóirat előfizetési ára egész évre 12 korona, egyes füzet ára 1 korona 20 fillér.

TANÜGY.

Magánvizsgák a polgári iskolában.
A közs. polg. fiúiskolában a tanév végén tartandó magánvizsgáira szóló engedélyért a kir. tantfelügyelőséghez címzett kérvények május hó 10-ig küldendők a közs. polg. fiúiskola igazgatóságához. A kérvényhez melléklendők: születési, anyakönyvi kivonat, iskolai bizonyítvány és községi bizonyítvány folyamodó lakhelyéről, és foglalkozásáról.

Igazságszolgáltatás.

§ **Megrágalmazott főszolgabíró.**
Még a tavalyi képviselőválasztások alkalmával történt, hogy *Popa Mihály* ügyvédjelölt egyik vaskóhi vendéglőben nagyobb társaság előtt olyanformán nyilatkozott a vaskóhi főszolgabírósról, hogy lassan intézi el az ügyeket, viszont egyeseket a választásra tekintettel igen gyorsan lát el. Ezen állítások miatt *Popa Mihály* rágalmazás címén tegnap állott a bíróság előtt. A törvényszék beigazolván látta a vádat és vádlottat 50 korona pénzbüntetésre ítélte. A tárgyalás elnöke *Ember Géza*, ügyész *Vattay József* volt.

TÁVIRATOK.

Kolera a Ferenc csatornában.

Zombor, ápril 28.

(Saját tud.) A tisztiorvosi értekezleten megállapították, hogy a Ferenc-csatornában kolerabacillusok vannak. A hatóság a csatorna vizének használatát betiltotta.

Háboru fenyeget

Pétervár, ápril 28.

Háborus hírekkel van tele a levegő. Széltében beszélnek, hogy alig néhány nap múlva megkezdődik a hadjárat Kína ellen. A pénzügyminiszter Párisba fog utazni, hogy a háboru céljaira kölcsönt vegyen fel. *Suchomlinow* hadügyminiszter és *Grigolovics* vezérkari főnök az Amur vidékére utazott. *Gucskov* lesz a harctéren a Vörös Kereszt egylet teljhatalmu vezetője.

Royalista összeesküvés.

Lisszabon, ápril 28.

Vizeuben összeesküvést fedeztek fel, amelynek célja az volt, hogy vissza-

helyezik trónjára *Manuel* királyt. A royalista összeesküvők a helyőrség több tisztjét és a katonák százait megnyerték tervük számára.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLCSÓ

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Köszönet a részvétért.

Mindazok, kik feledhetetlen, drága jó férj, apa, vő, testvér és rokonunk

Sztarill János

elhunyta felett részvétüket kifejezni vagy temetésén résztvenni sziveskedtek és így bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ez uton is fogadják őszinte hálas köszönetünket.

Nagyvárad, 1911. április 29

A gyászoló család.

Uj férfi szabó üzlet!

Van szerencsém az igen tisztelt eddigi megrendelőimnek és a közönség tudomására hozni, hogy tanulmányutamból hazatérve, üzletemet **Lévai palotába**, (Körös-oldal) áthelyeztem. Tanulmányutamból kifolyólag a legkényesebb igényeket is pontosan ki fogom elégíteni. Tavaszú újdonságaimat személyesen a legújabb divatkelmékből választottam ki, melyek már raktáron is vannak. Nagybecsű jártfogást kér

FISCHER,

uriszabó.

Lévai palota. Körös-oldal.
Telefon: 951. 219

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

Folytatás. (3.)

Maglódy András nagyon szép fiú volt. Magas erőteljes kifejlődött alakja, öt koránál jóval idősebbnek tűntette fel. De: amilyen hatalmas erőből, egészségtől duzzadó felett fiú volt a kinézése után itélve, ép olyan gyerekes, szilaj és féktelen volt a viselkedése. A kis Böskeben méltó párjára akadt, a nagy kor-különbség dacára hamarosan össze barátkoztak, majd mindennap össze jöttek nem volt az a nagy magas fa, mit egy-egy szép érett gyümölcsért vagy akár suhogós vesszőért meg ne másztak volna. Nem volt az a paraszt fiú a környéken, kit ők ne ismertek volna. Amilyen visszamaradt volt testi fejlődésében (a szülők túlságos engedékenysége folytán) szellemileg is a kis Böske, ép annyira ki volt fejlődve testi ügyessége.

Feltűnő volt a gyermekek között is, hogy *Bandi* ittléte óta, a szép és finyas kis *Ladányi Alice* (Péter legkisebb leánya) mennyit időzött körükben, holott eddig elvonult a gyermekek társaságától. Rendesen a felnőttek között lehetett őt látni, dacára annak, hogy még alig volt tizenhárom esztendő. Feltűnő szép világos szőke, kék szemű rózsás arcú baba volt. Rövid csipkés szoknyácskái látni engedék, formás csinos lábszárait, melyet ő ébredező kacérságával igen szívesen mutogatott is.

A szép kis *Alice* minden igyekezete dacára, nem tudta *Bandi*t meghódítani, mert a rakoncátlan, eleven fiú sokkal szívesebben labdázott a béresek gyerekeivel, semmint *Alice* előadásait a francia és angol nyelvben tett előmeneteleiről hallgatta volna. Ki nem állhatta a kis leányt — mint ő mondta — gyávaságáért. *Alice* ugyanis egy csónakba a világot bele nem tít volna, fára nem mászott, még hintáznai sem mert, nehogy finom ruhácskái, csipkés fodrai kárt szenvedjenek. A gyerekek általában nem szerették nagyleányosan viselkedő, árulkodó, elkényeztetett hölgyecskéit, akiket mindenáron uralni akarta. *Bandi*ban tehát nagyon jó szövetségesre akadt, s mindenütt len lökdösték s gunyos megjegyzéseikkel szívtették a valóban ellenszenves, dőllyős gyerekeket.

III. FEJEZET.

Hat esztendő múlt el a leirt események óta s *Maglódy András* ismét látogatába jött rokonához. Ezúttal az első szigorlat ferasztó tanulmányait akarta ott kipihenni. Dicséretére legyen mondván, hogy kitűnőteléssel vizsgázott, s midőn a boldog szülők felajánlották, hogy kivánjon szorgalma jutalmául bármit, amennyiben tehetségükben áll teljesíteni fogják, a fiú meggyőződésükre így válaszolt:

— Oly boldog vidám két hónapot töltöttem a tisztelettel elelőtt *Károly bácsiék* nál, hogy legnagyobb örömmel szolgálna, azt az időt megismételhetni.

Még aznap irt *Maglódy* unoka ötvéréz *Hollódy* nének, s három nap múlva megérte a válasz, amelyben gratulálva *András* sikereséhez, legnagyobb örömeiknek adták a megrösztelet, amiért a kedves *Bandi* ismét a körükben üdvözölhetik. Így történt tehát, hogy *Maglódy András* egy szép júliusi reggelen ismét beállított *Hollódy bácsiék*hoz.

Mily változásokat talált itt mindenütt. *Károly bátyja* megvette a birtokot, s a régi diadalmas múlt urasági lak helyett, gyönyörű modern kastélyt építtetett. Urokaikra a vidám kis *Magit* szívesen látta, s a régi ruhák helyett a szép ruhák között ki magát.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Sertés-hizalda Margittán. A margittai pályaudvar közelében egy nagyarányú sertés-hizaldát akarnak létesíteni. A hizalda létesítéséhez a főszolgabíró a szükséges engedélyt megadta. Az engedély ellen a vasuti üzletvezetőség tegnap felebbezést jelentett be az alispánhoz. A felebbező hivatal kéri az engedély visszavonását, mert a hizalda a pályaudvar közelében lévén, annak levegőjét megrontja és egy esetleges sertés járvány, vagy kolera esetén az egész környék utazó közönségét is veszélybe dönti.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten

A gabona tőzsdén tegnap, az ország minden részéből érkező esős hírekre, nagyon lanyha volt az irányzat. A határidők lényegesen vissza mentek. Készáru 20-30 fillérral hanyaglott. Tengeri is alaposan ellanyhult.

Határidők sáralata:

Májusi buza	— — — —	12 39
Októberi buza	— — — —	11 44
Májusi rozs	— — — —	9 36
Októberi rozs	— — — —	9 28
Májusi zab	— — — —	10 52
Októberi zab	— — — —	7 51
Májusi tengeri	— — — —	6 44
Juliusi tengeri	— — — —	6 55
Augustusi tengeri	— — — —	6 66
Augustusi repce	— — — —	13 80

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — — —	821.—
Osztrák hitelrészvény	— — — —	650.50
Jelzálogbank	— — — —	478.50
Leszámitoló és pénzváltó	— — — —	—
Osztrák államvasut részvény	— — — —	—
Közuti vasut	— — — —	751.25
Rimamurányi vasmű	— — — —	688 —
Városi vasut	— — — —	400.—
Beocsini cement	— — — —	—
Magyar bank és keresk. r. t.	— — — —	732.—
Salgótarjáni kőszén	— — — —	669.—
Ujlaki téglá	— — — —	439.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Uj üzlet! Uj üzlet!

ARÁNYI LAJOS

férfi- és gyermekruha nagy raktára
Az „Angol szabó”-hoz
Nagyvárad, Zöldfa-utca elején, Moskovits-palota.

A tavaszi újdonságok megérkeztek.

A legjobb szabású ruhák a legjutányosabb árban beszerezhetők.

Férfi öltöny	18 K-tól 55 K-ig.
Divatós tavaszi felöltők	24 K-tól 50 K-ig.
Gyermeköltönyök	7 K-tól 18 K-ig.

Kérem az igen t. ruha vevőközönséget,
egy próbavásárlást nálam eszközölni!

1898—1911. éln. sz.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az újonnan szervezett árvászeki ülnöki állásnak választás útján leendő betöltését a folyó évi május havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvéni ki, felhívom mindazokat, akik ezen évi 3600 korona fizetés és 700 korona lakbérrel javadalmazott árvászeki ülnöki, valamint az ennek letöltése folytán esetleg megüresedő állásokat elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket méltóságos Hlatky Endre főispán urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) folyó évi május hó 6-án d. u. 5 óráig annál is inkább adják be, mivel az elkésletten beérkező vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

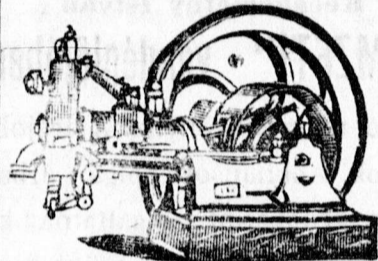
Nagyvárad, 1911. április hó 27.

Rimler Károly,
polgármester.

312

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben legjobb gyártmányú benzín-, nyersolaj-, gáz- és petroleum-

motorokat és locomobilokat

valamint szívó gázmotorokat.

! ? Meglepő újdonság ! ?
EGYETEMES GENERATORUNKAL
a tényleges löerő óránként csak körülbelül **1 fillérbe kerül.**

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körút 41. Telefon 12—91.
Legmesszebbmenő jótállás. —
Kedvező fizetési feltételek

**MEGELOZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPOGYAR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
BEMER-TÉR, (BAZAR-LEPULET.)

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad tasarekbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

161

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktárban tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalékkal **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

telát 5 százalékkal kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyanancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat

megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktárban tartunk

villamos motorokat

10 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, évlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Az Illatszerek mai favoritjai!

A Rose de France! Fleur de Liere! és Sás-Liliom

1 csepp hetekig tartja az illatot. **==** Egyedüli főraktár Magyarország részére

„AZ ILLATSZER KIRÁLY”-nál Rákóczi-ut 5. sz.
Veiszlovits-ház.

805

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona
— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
„NEMZETI”
szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

1885—1911. éln.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága
a nyugdíjazás következtében megüresedő tanácsnoki, valamint az ennek betöltése helyett
esetleg megüresedő többi állásoknak választás
újan 1. n. ó. beöltését, a f. évi május hó 11. en.

megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tül-
vén ki, felhívom mindazokat, akik ezen évi
4200 korona fizetés és 800 korona lakbérrel
javadalmazott tanácsnoki állást, valamint az en-
nek betöltése következtében esetleg meg-
üresedő állásokat elnyerni óhajtják, hogy
pályázati kérvényüket szabályszerűen felsze-
relve, Nagyvárad város főispánja, méltóságos
Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választ-
mány elsőkéhez címezve, hivatalomnál (Város-
háza I. emelet 4. szám) f. é. i. május hó 6-án
delután 5 óráig annál is inkább adják be, mi-
vel az elkésztett beadott, vagy kellőleg fel-
nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem
fognak.

Nagyvárad, 1911. április hó 26

Rimler Károly,
polgármester.

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtisztje-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabútorok
készítését és portál munkákat.

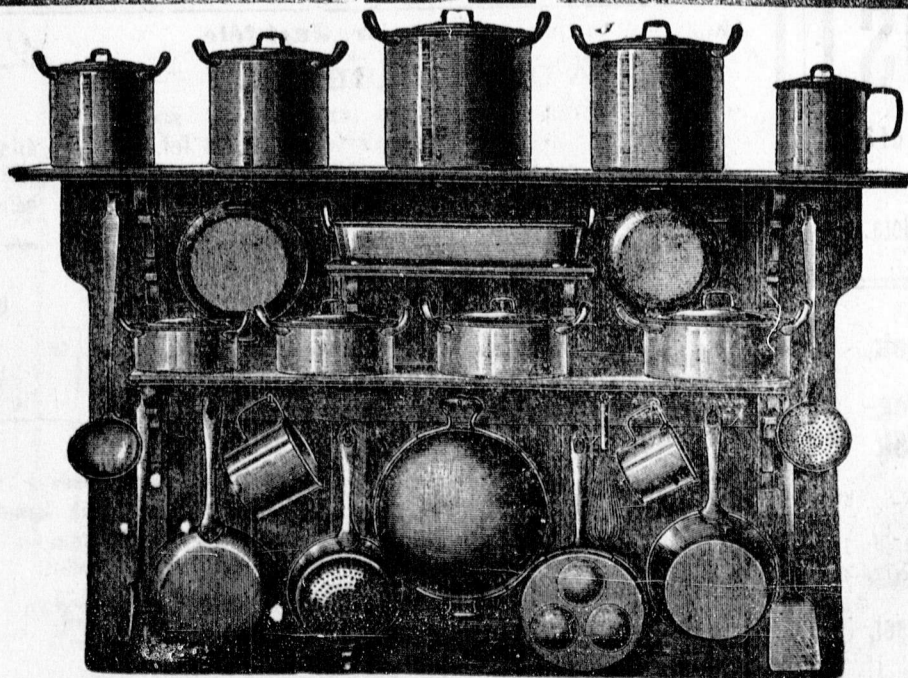
Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbútorok u. m.:
szekrényágy
3 matracca l

K 19'50.

Gyermekágyak

K 26-t l.